

УДК 657

Пилипів Н.І.
*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри теоретичної і прикладної економіки
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*

Мотиль В.М.
*аспірант кафедри теоретичної і прикладної економіки
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*

ВЗАЄМОУЗГОДЖЕНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ З РОЗВИТКОМ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

INTERACTION OF THE ORGANIZATION OF MANAGEMENT ACCOUNT WITH DEVELOPMENT OF INVESTMENT POTENTIAL OF BUILDING ENTERPRISE

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено сутність поняття «інвестиційний потенціал» та сформовано авторську позицію щодо розуміння досліджуваного терміна, що сприятиме визначенню його структурних складників, вибору методів і способів оцінки ефективності його реалізації. За результатами проведеного дослідження розроблено модель взаємоузгодженості організації управлінського обліку з розвитком інвестиційного потенціалу будівельного підприємства з метою формування концептуального підходу до його ідентифікації, що сприятиме успішній реалізації поставлених управлінських цілей в умовах постійних змін у сучасному інформаційному середовищі.

Ключові слова: управлінський облік, організація, забезпечення, інвестиційний потенціал, концептуальний підхід, будівельні підприємства.

АННОТАЦИЯ

В статье исследовано понятие «инвестиционный потенциал» и сформирована авторская позиция относительно понимания исследуемого понятия, что будет способствовать определению его структурных составляющих, выбору методов и способов оценки эффективности его реализации. По результатам проведенного исследования разработана модель согласованности организации управленческого учета с развитием инвестиционного потенциала строительного предприятия с целью формирования концептуального подхода к его идентификации, что будет способствовать успешной реализации поставленных управленческих целей в условиях постоянных изменений в современной информационной среде.

Ключевые слова: управленческий учет, организация, обеспечение, инвестиционный потенциал, концептуальный подход, строительные предприятия.

ANNOTATION

The article explores the essence of the concept of "investment potential" and formulates the author's position on understanding the research term, which will contribute to the definition of its structural components, the choice of methods and methods for assessing the effectiveness of its implementation. According to the results of the research, the model of interconnection of the management accounting organization with the development of the investment potential of the construction company has been developed in order to form a conceptual approach to its identification, which will facilitate successful implementation of the set administrative goals in the conditions of constant changes in the modern information environment.

Keywords: managerial accounting, organization, security, investment potential, conceptual approach, building the enterprise.

Актуальність проблеми. Сучасні умови господарювання будівельних підприємств характеризуються постійними змінами у сучасному

інформаційному середовищі. З огляду на таку ситуацію система управління потребує більш повного, якісного та своєчасного інформаційного забезпечення процесу формування управлінських цілей розвитку інвестиційного потенціалу будівельного підприємства з метою забезпечення їх сталого економічного розвитку. Вирішальну роль у створенні інформаційного забезпечення відіграє раціональна організація управлінського обліку, яка має узгоджуватися з організаційним забезпеченням процесу розвитку інвестиційного потенціалу будівельного підприємства, що й зумовлює актуальність дослідження.

Аналіз останніх наукових досліджень. Питання організації управлінського обліку висвітлені у наукових працях таких вітчизняних та зарубіжних учених, як: І. Білоусова, С.Ф. Голов, К.П. Друрі, А.Г. Загородній, Т.П. Карпова, Л.В. Нападовська, В.Ф. Палій, Г.О. Партин, Н.І. Пилипів, Дж. Фостер, Ч.Т. Хорнгрэн, Н.Г. Чумаченко, А.Д. Шеремет та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Високо оцінюючи науковий здобуток учених під час дослідження питань щодо організації управлінського обліку, слід зазначити, що їх пропозиції мають несистемний характер та потребують пошуку єдиного підходу до визначення взаємоузгодженості процесу організації управлінського обліку з розвитком інвестиційного потенціалу будівельних підприємств, що й зумовлює актуальність окресленої проблематики.

Мета статті – дослідити взаємоузгодженість процесу організації управлінського обліку з розвитком інвестиційного потенціалу будівельних підприємств із метою формування концептуального підходу до його ідентифікації, що сприятиме успішній реалізації поставлених управлінських цілей в умовах постійних змін у сучасному інформаційному середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Раціональна організація управлінського обліку на будівельних підприємствах матиме пози-

тивний вплив на формування більш повного та якісного інформаційного забезпечення системи управління та створюватиме необхідні умови для забезпечення розвитку інвестиційного потенціалу як складника сталого економічного розвитку не тільки будівельних підприємств, але і будівельної галузі та національної економіки загалом. Тому вивчення виокремленої проблематики доцільно здійснювати з урахуванням проведеної оцінки діяльності будівельних підприємств, на базі яких здійснюється дослідження організації управлінського обліку.

З огляду на це вважаємо за необхідне оцінити діяльність будівельних підприємств на основі статистичних даних про обсяг виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції у 2016 р. (табл. 1). Слід також відзначити, що інформація підготовлена на підставі даних державного статистичного спостереження за 2016 р. «Основні показники щодо реалізації дозволів на будівництво», яке охоплює юридичних осіб та відокремлені підрозділи юридичних осіб – замовників. Інформація сформована по Україні загалом та по регіонах, крім тимчасово окупованої території, а також частини зони проведення антитерористичної операції [1].

У результаті проведеного аналізу встановлено, що у 2016 р. підприємства України виконали будівельні роботи на суму 70 942,4 млн. грн. Сума будівництва будівель становить 36 298,9 млн. грн., або 51,2% від загальної суми, у тому числі будівництво житлових будівель становить 17 253,0 млн. грн., або 24,3% від загальної суми, а будівництво нежитлових будівель становить 19 045,9 млн. грн., або 26,9% від загальної суми (рис. 1). Сума будівництва інженерних споруд становить 34 643,5 млн. грн., або 48,8% від загальної суми, у тому числі сума транспортних споруд становить 9629,1 млн. грн., або 13,6% від загальної суми, сума трубопроводів, комунікацій та ліній електропередач – 9340,4 млн. грн., або 13,2%, сума комплексних промислових споруд – 11 513,9 млн. грн., або 16,2%, сума інших інженерних споруд – 4160,1 млн. грн., або 5,8%.

Таким чином, вивчення статистичних даних дало змогу встановити, що вітчизняні будівельні підприємства надають перевагу здійсненню будівельних робіт, пов'язаних із будівництвом житлових та нежитлових будівель, натомість будівництву різних видів інженерних споруд приділяється менша увага, що пояснюється

Таблиця 1

Аналіз виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції

Вид будівельної продукції	Виконано будівельних робіт у 2016 р.	
	млн. грн.	у % до загального обсягу
1	2	3
Будівлі	36298,9	51,2
житлові	17253,0	24,3
нежитлові	19045,9	26,9
з них		
будівлі транспорту та засобів зв'язку	231,5	0,3
будівлі промислові та склади	4311,7	6,1
Інженерні споруди	34643,5	48,8
Транспортні споруди	9629,1	13,6
автостради, вулиці та дороги	7559,5	10,6
залізниця	830,6	1,2
злітно-посадкові смуги	...1	...1
мости, естакади, тунелі та метро	...1	...1
порти, канали, греблі та інші водні споруди	679,3	1,0
Трубопроводи, комунікації та лінії електропередачі	9340,4	13,2
магістральні трубопроводи, комунікації та лінії електропередачі	4717,6	6,7
місцеві трубопроводи та комунікації	4622,8	6,5
Комплексні промислові споруди	11513,9	16,2
споруди гірничо-промислових та добувних підприємств	7930,1	11,2
споруди підприємств електроенергетики	2110,5	3,0
споруди підприємств хімічної промисловості	193,7	0,2
споруди підприємств металургійної промисловості	1279,6	1,8
Інші інженерні споруди	4160,1	5,8
з них		
споруди спортивного та розважального призначення	244,4	0,3
Будівництво всього	70942,4	100,0

Примітка: ¹ Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації.

Джерело: складено на основі [1].

більшими термінами окупності таких проектів та меншою їх рентабельністю і ліквідністю.

З метою формування більш системної оцінки діяльності будівельних підприємств доцільно здій-

снити аналіз прийняття в експлуатацію житла за регіонами у 2016 р., який наведено у табл. 2.

У результаті здійснення аналітичних процедур встановлено, що загальний обсяг при-

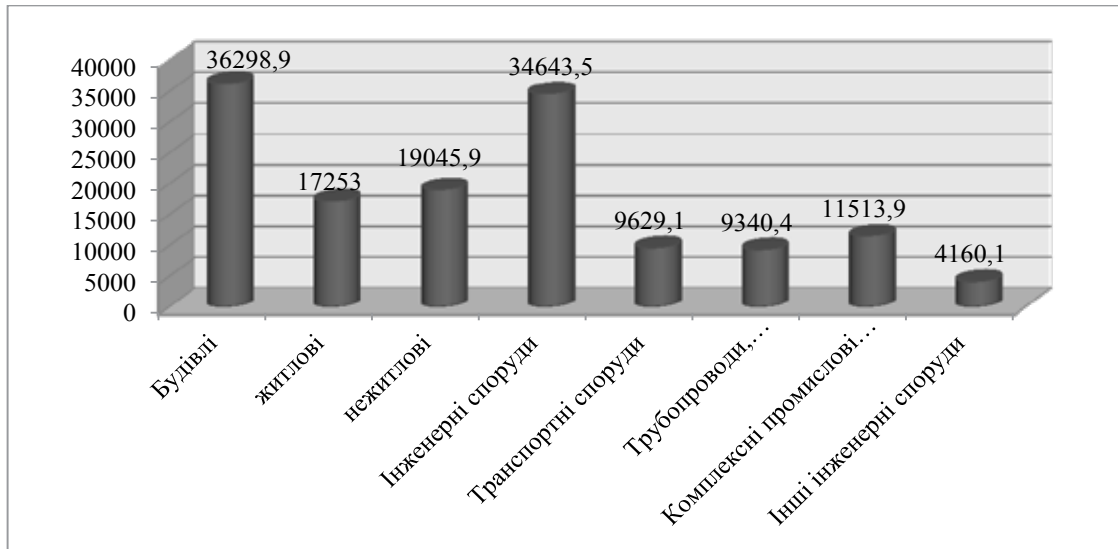

Рис. 1. Обсяги виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції у 2016 р., млн. грн.
Джерело: складено на основі [1].

Таблиця 2

Прийняття в експлуатацію житла за регіонами у 2016 р.

Область	Прийнято в експлуатацію загальної площі житла у 2016 р.		
	тис.м ² загальної площі	у % до	
1	2	загального обсягу	2015 р.
Вінницька	349,7	3,7	89,3
Волинська	364,1	3,9	110,6
Дніпропетровська	293,0	3,1	86,2
Донецька	57,6	0,6	132,6
Житомирська	165,9	1,8	78,0
Закарпатська	336,0	3,6	76,0
Запорізька	108,3	1,2	106,7
Івано-Франківська	480,8	5,1	56,2
Київська	2059,8	21,8	110,5
Кіровоградська	53,6	0,6	45,8
Луганська	7,1	0,1	31,8
Львівська	859,2	9,2	73,8
Миколаївська	106,1	1,1	63,0
Одеська	575,9	6,2	91,2
Полтавська	136,9	1,5	51,4
Рівненська	324,6	3,5	90,0
Сумська	109,9	1,2	70,0
Тернопільська	234,4	2,5	48,9
Харківська	469,6	5,0	122,4
Херсонська	82,1	0,9	72,7
Хмельницька	404,8	4,3	86,4
Черкаська	125,8	1,3	65,2
Чернівецька	221,6	2,4	58,0
Чернігівська	106,0	1,1	55,7
м. Київ	1334,0	14,3	97,7
Україна	9366,8	100,0	84,8

Джерело: складено на основі [1].

йняття в експлуатацію житла у 2016 р. становив 9366,8 тис. м² і порівняно з попереднім 2015 р. зменшився на 15,2%. Найбільший обсяг площі житла, прийнятого в експлуатацію у 2016 р., спостерігається у Київській області – 2059,8 тис. м², і порівняно з попереднім роком він збільшився на 10,5%. Позитивна динаміка прийняття в експлуатацію житла простежується ще тільки у чотирьох областях. Так, у Волинській області він порівняно з попереднім роком збільшився на 10,6%, у Донецькій області – на 32,6%, у Запорізькій області – на 6,7%, у Харківській області – на 22,4%.

Слід відзначити, що Івано-Франківська область входить у п'ятірку лідерів (після Київської області і м. Києва, Львівської та Одеської областей) за загальною площею прийнятого в експлуатацію житла у 2016 р. – 480,8 тис.м², або 5,1% від загального обсягу (рис. 2). Найменший обсяг площі житла, прийнятого в експлуатацію у 2016 р., спостерігався у Луганській області – 7,1 тис.м², і порівняно з попереднім роком він зменшився на 68,2%.

Таким чином, вивчення статистичних даних дало змогу встановити, що виявлена негативна динаміка прийняття в експлуатацію житла у розрізі регіонів у 2016 р. свідчить про сповільнення темпів розвитку ринку будівництва нерухомості у країні загалом. З огляду на цю ситуацію менеджменту будівельних підприємств доцільно приділити увагу пошуку управлінських інструментів, які би сприяли сталому розвитку підприємств. Ключову роль у цьому відіграє правильна організація управлінського обліку як основи формування якісного інформаційного забезпечення системи управління, орієнтованої на розвиток інвестиційного потенціалу будівельних підприємств.

Вивчення спеціальної літератури дало змогу встановити, що термін «інвестиційний потенціал» використовується стосовно країн, регі-

онів, галузей, підприємств та інших господарських одиниць. Іноді навіть говорять про інвестиційний потенціал тих чи інших активів, інструментів фінансового ринку, окремих фінансових і товарних ринків [2]. Безпосереднім предметом нашого дослідження є інвестиційний потенціал будівельних підприємств.

Проведене емпіричне дослідження щодо трактування терміна «інвестиційний потенціал» систематизоване і наведене у таблиці 3.

Проведений аналіз дав змогу встановити, що сукупність авторських позицій щодо трактування терміна «інвестиційний потенціал» можна розділити на дві групи, у яких простежується ресурсний та структурний підхід до його розуміння.

Прихильники ресурсного підходу визначають інвестиційний потенціал як сукупність інвестиційних ресурсів (А.В. Бандура, Ф.І. Шахманов [5], І.Ю. Бережна [6], І.М. Голайдо [8], С.В. Іванов [9], Є.В. Лапін [12], Д.М. Стеченко [17] та ін.). Так, науковець І.Ю. Бережна [6] стверджує, що інвестиційний потенціал підприємства слід розглядати як відповідним чином організовану динамічну, взаємопов'язану сукупність як власних ресурсів, так і інвестиційних ресурсів, залучених ззовні, що перебувають у його розпорядженні та можуть бути задіяні в інвестиційній діяльності. Тоді як дослідник С.В. Іванов [9], використовуючи ресурсний підхід, визначає інвестиційний потенціал як сукупність ресурсів, факторів та умов для інвестування, не виокремлюючи джерел їх формування. Тобто визначення відображає величину матеріальних, нематеріальних, фінансових та інших інвестиційних ресурсів, які можуть бути використані для відтворення і розвитку підприємств.

Аналогічну думку мають А.В. Бандура і Ф.І. Шахманов [5], які теж розглядають інвестиційний потенціал як сукупність інвестиційних ресурсів, акцентуючи увагу на ефекті синергізму під час їх використання.

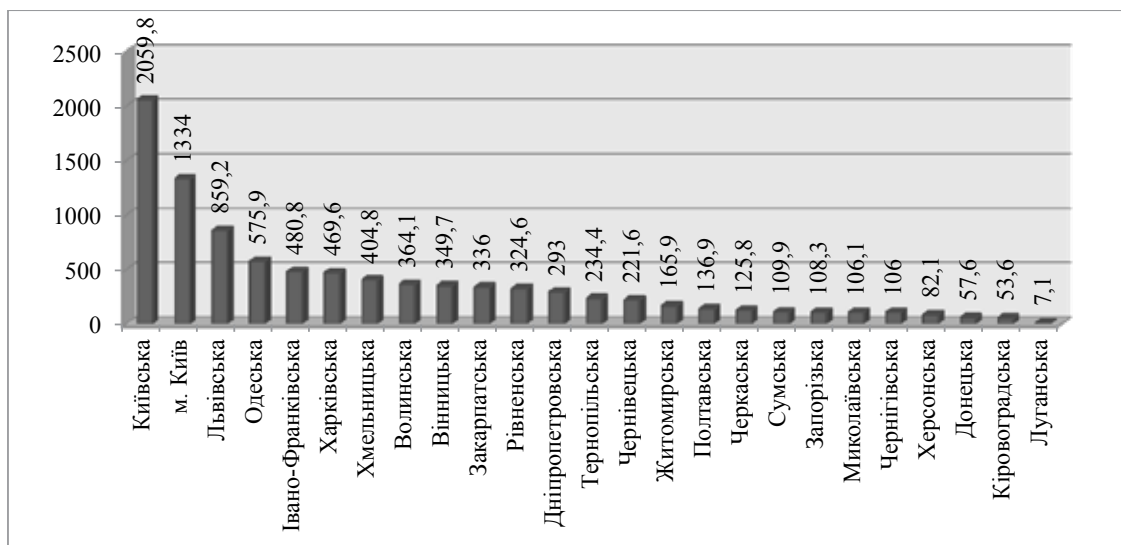

Рис. 2. Загальна площа прийнятого в експлуатацію житла у розрізі областей за 2016 р., тис. м²
Джерело: складено на основі [1].

Таблиця 3

Трактування терміна «інвестиційний потенціал»

Автор	Трактування терміна
1	2
Абикаєв М.А. [3]	Упорядкована сукупність інвестиційних ресурсів, які включають матеріально-технічні, фінансові та нематеріальні активи (права власності на об'єкти промисловості, видобуток корисних копалин, акумулювання інформації, накопичені знання тощо)
Асаул О.Н., Карпов В.Б., Перевязкін М.К. [4]	Сукупність об'єктивних економічних, кадрових, ресурсних та інших чинників, що сприяють залученню інвестицій
Бандура А.В., Шахманов Ф.І. [5]	Належним чином упорядкована сукупність інвестиційних ресурсів, за допомогою яких можна досягти ефекту синергізму під час їх використання
Бережна І.Ю. [6]	Відповідним чином організована динамічна, взаємопов'язана сукупність інвестиційних ресурсів власне підприємства та інвестиційних ресурсів, залучених ззовні, що перебувають у його розпорядженні та можуть бути за певних умов задіяні в інвестиційній діяльності задля досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства у майбутньому
Гавриш В.П., Гулько Л.Г., Драганова Т.П. [7]	Здатність підприємства реалізувати сукупність інвестиційних можливостей щодо генерування додаткових потоків капіталу завдяки мобілізації наявних ресурсів з метою підвищення вартості об'єкта інвестування
Голайдо І.М. [8]	Певним чином упорядкована сукупність інвестиційних ресурсів, що дає змогу досягти ефекту синергії під час їх використання
Іванов С.В. [9]	Сукупність ресурсів, факторів та умов для інвестування
Киперман Г.Я. [10]	Сукупність засобів і умов, необхідних для фінансування простого і розширеного відтворення у виробничій та невиробничій сферах
Кучерук Г.Ю., Вовк О.М. [11]	Організована сукупність внутрішніх і зовнішніх економічних можливостей, які створюють умови для розвитку та реалізації стратегічних і тактичних цілей підприємства у сфері інвестиційної діяльності
Лапін Є.В. [12]	Характеризується спроможністю підприємства формувати власні та залучати позикові інвестиційні ресурси
Литюга Ю.В. [13]	Відображає вартісну характеристику інвестиційних можливостей та привабливості підприємства, що вимірюється сукупністю інвестиційних ресурсів і забезпечує задоволення матеріальних, фінансових, інтелектуальних потреб відтворення і розвитку капіталу
Мягих І.М. [14]	Показує можливості щодо формування та відновлення основних засобів з метою забезпечення необхідного рівня конкурентоспроможності продукції та послуг
Нечитайло У.П. [15]	Здатність досягти бажаного результату через реалізацію та управління інвестиційними можливостями, що містяться в інвестиційних ресурсах
Русавська А.В. [16]	Сукупна спроможність власних та залучених економічних ресурсів забезпечувати за наявності сприятливого інвестиційного клімату інвестиційну діяльність відповідно до цілей та масштабів, визначених економічною політикою
Стеченко Д.М. [17]	Сукупність ресурсів, віднесених до інвестиційних за критерієм можливого їх вкладення у статутний капітал підприємства

Джерело: складено автором.

Вважаємо, що трактування терміна «інвестиційний потенціал» як сукупності ресурсів є дещо вузьким, охоплює тільки наявні ресурси для інвестування та не враховує інвестиційних можливостей. Включення інвестиційних можливостей (спроможності) до структури досліджуваного поняття, через що проявляється структурний підхід, здійснюється такими авторами, як Г.Ю. Кучерук, О.М. Вовк [11], Ю.В. Литюга [13], І.М. Мягих [14], У.П. Нечитайло [15] та ін. Зокрема, Г.Ю. Кучерук, О.М. Вовк [11] визначають інвестиційний потенціал як сукупність можливостей, які створюють умови для розвитку інвестиційної діяльності, тоді як науковець Ю.В. Литюга розглядає інвестиційний потенціал через вартісну характеристику інвестиційних можливостей та привабливості підприємства, що вимірюється сукупністю інвестиційних ресурсів [13].

Дослідником У.П. Нечитайлом [15] сформована авторська позиція щодо трактування терміна «інвестиційний потенціал», у якій акцентується увага на управлінні інвестиційними можливостями.

Деякі науковці більшу увагу приділяють структуруванню інвестиційного потенціалу. Так, дослідники О.Н. Асаул, В.Б. Карпов та М.К. Перевязкін визначають інвестиційний потенціал як сукупність різних чинників, що сприяють залученню інвестицій без урахування можливості вкладення власних ресурсів [4, с. 122].

Таким чином, вивчення спеціальної економічної літератури дало змогу сформулювати авторську позицію щодо трактування терміна «інвестиційний потенціал», під яким слід розуміти сукупність можливостей підприємства, які створюють умови для сприятливого залучення ресурсів ззовні та використання власних для досягнення

цілей підприємства з метою забезпечення сталого його розвитку. Сформований концептуальний підхід до розуміння досліджуваного терміна сприятиме визначенню його структурних складників, вибору методів і способів оцінки ефективності його реалізації, який необхідно врахувати під час розроблення конкретної методики та окремих показників для оцінки рівня інвестиційного потенціалу підприємства.

Проведене дослідження дає можливість констатувати, що забезпечення розвитку та підвищення ефективності використання інвести-

ційного потенціалу в діяльності будівельного підприємства залежить від створення організаційного забезпечення процесу його організації. З урахуванням вищенаведеного вважаємо за доцільне включати в структуру організаційного забезпечення розвитку інвестиційного потенціалу будівельного підприємства такі складники:

– методику, яка повинна базуватися на: фінансовій моделі оцінки поточної інвестиційної діяльності; фінансовій моделі формування інвестиційних програм; методиці формування бюджету капітальних вкладень;

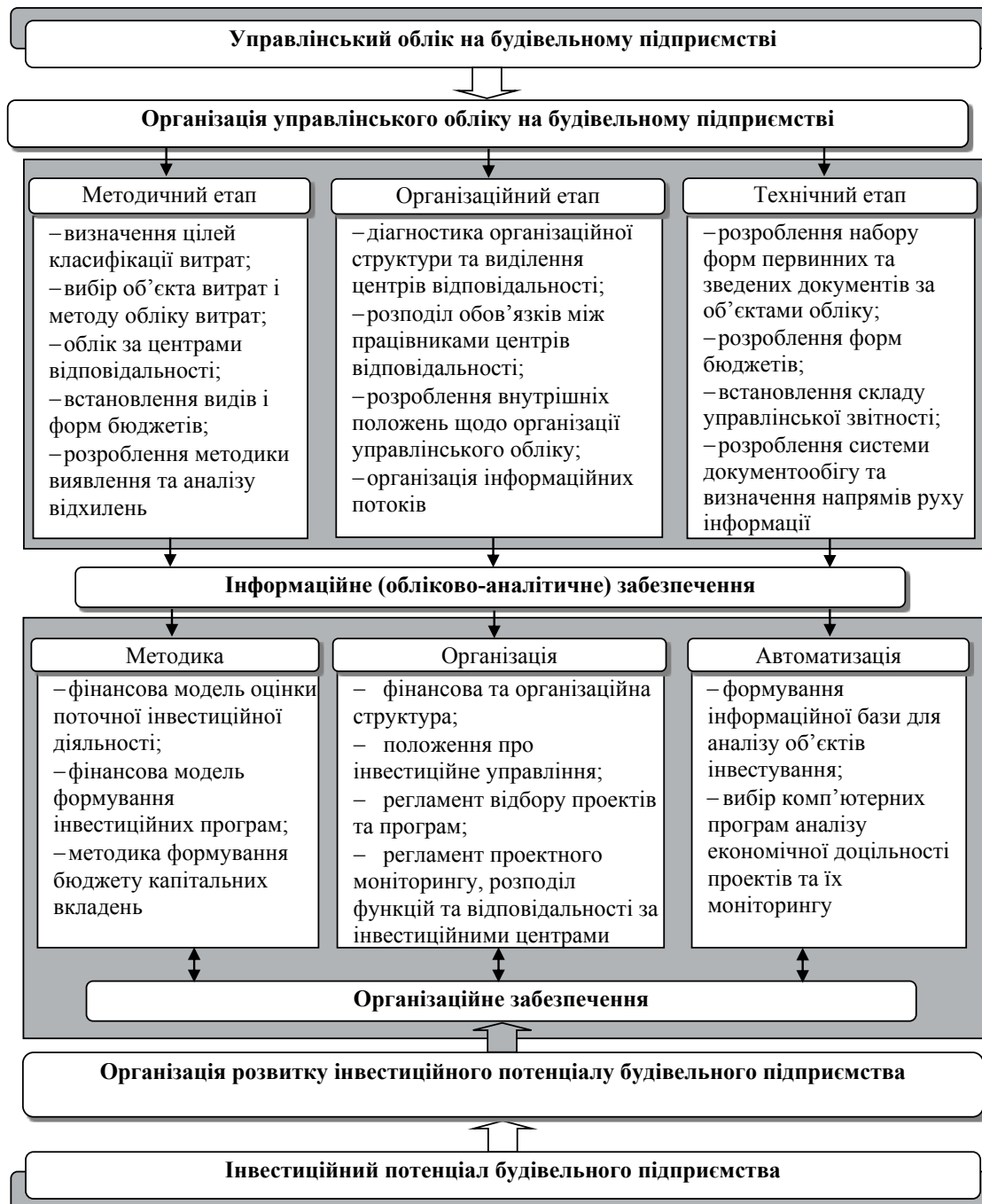

Рис. 3. Модель взаємоузгодженості організації управлінського обліку з розвитком інвестиційного потенціалу будівельного підприємства

Джерело: розроблено автором.

– організацію, яка проявляється через фінансову та організаційну структуру; розроблення положення про інвестиційне управління; регламент відбору проектів та програм; регламент проектного моніторингу, розподіл функцій та відповідальності по інвестиційних центрах;

– автоматизацію, яка має забезпечити: формування інформаційної бази для аналізу об'єктів інвестування; вибір комп'ютерних програм аналізу економічної доцільності проектів та їх моніторингу.

Запропонована структура організаційного забезпечення розвитку інвестиційного потенціалу будівельного підприємства сприятиме ефективному його використанню та успішній реалізації управлінських цілей щодо зміцнення конкурентоспроможності та сталого розвитку будівельних підприємств.

Для забезпечення процесу визначення стану інвестиційного потенціалу будівельного підприємства та формування передумов для його розвитку необхідне повне, якісне і своєчасне інформаційне (обліково-аналітичне) забезпечення, яке формується в межах управлінського обліку і залежить від його раціональної організації. Тому вважаємо, що організація управлінського обліку на будівельному підприємстві повинна узгоджуватися з організацією його інвестиційного потенціалу у частині таких етапів, як:

1. Методичний етап, який проявляється через визначення цілей класифікації витрат; вибір об'єкта витрат і методу обліку витрат; облік за центрами відповідальності; встановлення видів і форм бюджетів; розроблення методики виявлення та аналізу відхилень.

2. Організаційний етап, який характеризується здійсненням діагностики організаційної структури та виділенням центрів відповідальності; розподілом обов'язків між працівниками центрів відповідальності; розробленням внутрішніх положень щодо організації управлінського обліку; організацією інформаційних потоків.

3. Технічного етапу, який реалізується через розроблення набору форм первинних та зведених документів за об'єктами обліку; розроблення форм бюджетів; встановлення складу управлінської звітності; розроблення системи документообігу та визначення напрямів руху інформації.

На основі проведеного дослідження нами розроблена і запропонована до практичного використання модель взаємоузгодженості організації управлінського обліку з розвитком інвестиційного потенціалу будівельного підприємства, яка наведена на рис. 3.

Таким чином, розроблена модель взаємоузгодженості організації управлінського обліку з розвитком інвестиційного потенціалу будівельного підприємства сприятиме правильній його організації у частині виокремлення структурних складників інвестиційного потенціалу,

вибору методів і способів оцінки ефективності його реалізації. Крім цього, наведену взаємоузгодженість необхідно враховувати під час розроблення конкретної методики та окремих показників оцінювання рівня інвестиційного потенціалу будівельного підприємства.

Висновки. У результаті проведеного дослідження можна дійти висновків, що раціональна організація управлінського обліку на будівельних підприємствах матиме позитивний вплив на формування якісного інформаційного забезпечення системи управління та створюватиме необхідні умови для забезпечення розвитку інвестиційного потенціалу як складника сталого економічного розвитку не тільки будівельних підприємств, але й будівельної галузі та національної економіки. Тому з метою формування якісного інформаційного забезпечення системи управління підприємством розроблено модель взаємоузгодженості організації управлінського обліку з розвитком інвестиційного потенціалу будівельного підприємства, що сприятиме успішній реалізації поставлених управлінських цілей в умовах постійних змін у сучасному інформаційному середовищі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Прийняття в експлуатацію житла в Україні // Статистична інформація. Будівництво [сайт] / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Щербатюк О.М. Дефініція «інвестиційний потенціал підприємства»: сутність та відмінності / О.М. Щербатюк // Ефективна економіка. 2011. № 11. http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_11_17.
3. Абыкаев Н.А. Инвестиционный потенциал и экономический рост (методологический аспект) / Н.А. Абыкаев // Экономист. 2000. № 6. С. 58.
4. Асаул А.Н. Модернизация экономики на основе технологических инноваций / А.Н. Асаул, Б.М. Карпов, В.Б. Перевязкин, М.К. Старовойтов. СПб: АНО ИПЭВ, 2008. 606 с.
5. Бандура А.В. Проблемы организации эффективной инвестиционной деятельности корпорации в регионе / А.В. Бандура, Ф.И. Шахманов. М., 2000. 285 с.
6. Бережна І.Ю. Теоретико-економічні підходи до обґрунтування змісту інвестиційного потенціалу / І.Ю. Бережна // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2010. № 6. С. 253–258.
7. Гавриш В.П. Методичні основи формування інвестиційного потенціалу підприємства / В.П. Гавриш, Л.Г. Гулько, Т.П. Драганова // Інвестиційні пріоритети епохи глобалізації: вплив на національну економіку та окремі бізнес: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (7–8 жовт. 2010 р.). Т. 3. Інвестиції та інновації. Дніпропетровськ: Біла К.О. 2010. С. 11–15.
8. Голайдо І.М. Инвестиционный потенциал региона / И.М. Голайдо // Региональная экономика: теория и практика. 2008. № 17 (74). С. 59–68.
9. Іванов С.В. Методологічні підходи до визначення сутності інвестиційного потенціалу / С.В. Іванов // Економіка: проблеми теорії та практики: 36. наук. праць. Дніпропетровськ: ДНУ, 2004. Вип. 95. С. 98–104.
10. Рыночная экономика: Словарь / [ред. – упоряд. Г.Я. Кипермана]. М.: «Республика», 2005. 307 с.

11. Кучерук Т.Ю. Економічне обґрунтування комплексної оцінки інвестиційного потенціалу авіапідприємства / Г.Ю. Кучерук, О.М. Вовк // Економіка. Фінанси. Право. 2008. № 3. С. 11–15.
12. Лапин Е.В. Оценка экономического потенциала предприятия и механизм ее реализации / Е.В. Лапин // Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2004. № 9(68). С. 109–123.
13. Литюга Ю.В. Розвиток інвестиційного потенціалу підприємства / Ю.В. Литюга // Економіка і менеджмент. Видавництво Львівської політехніки. 2010. № 683. С. 354–358.
14. Мягих І.М. Аналіз і оцінка використання ресурсного потенціалу в системі споживчої кооперації / І.М. Мягих // Актуальні проблеми економіки. 2009. № 1. С. 136–142.
15. Нечитайло І. П. Аналіз сучасних підходів до визначення інвестиційного потенціалу регіону / І.П. Нечитайло // Финансовые рынки и ценные бумаги. 2010. № 24. С. 13–19.
16. Русавская А.В. Инвестиции и инвестиционный потенциал региона / Управление экономическими системами. 2011. URL: <http://uecs.ru/uecs-37-372012/item/988-2012-01-28-05-36-33>.
17. Стеченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку : [навч. посіб.] / Д.М. Стеченко. К.: Вища школа, 2002. 254 с.